

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 30.09.2025

Meie 21.10.2025

nr 1.2-2/58-17,
SOM/25-0756/-2K
nr 8-2/5788

Inimgeeniuuringute seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Sotsiaalministeerium esitas Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks inimgeeniuuringute seaduse eelnõu¹ (*eelnõu*). Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega arvestamise korral.

I Andmekaitse valdkonna märkused

- Eelnõu § 5** – kõnealusest sättest on välja jäetud täpsustus „geenidoonori koeproovide ja“, mille tulemusena on geenivaramu nüüd „andmete andmekogu“. Palume muuta tagasi, et geenivaramu on geenidoonori koeproovide ja andmete andmekogu.
- Eelnõu § 17 lg 3** – kõnealuse sättega nähakse ette, et geenivaramu võib avaldada geenidoonoriks olemise või mitteolemise fakti andmete väljastamisel geenidoonorile endale. Justiits- ja Digiministeerium jääb oma esimesel kooskõlastusringil esitatud märkuse juurde, et kuna isikul on õigus isikuandmet kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 15 kohaselt tutvuda tema kohta käivate andmetega, kui selle suhtes ei ole kehtestatud piirangut IKÜM artiklis 23 sätestatud eesmärkidel, siis tuleb kõnealune säte eelnõust välja jätta. Käesoleval juhul ei ole kehtestatud andmesubjekti õiguste piirangut, seega on geenidoonorile tagatud IKÜMi alusel õigus oma andmetega tutvuda, sealhulgas ka teada saada, kas ta üldse on või ei ole geenidoonor. Palume sättest välja jätta võimalus avaldada geenidoonoriks olemise fakt geenidoonorile endale, kuna sellekohane õigus on tagatud talle juba IKÜM-iga ning riigisisisesse õigusesse EL otsekohalduvaid määrusi ümber ei kirjutata.
- Eelnõu § 19 lg 2** – kõnealuse sättega nähakse ette, et geenidoonoril on õigus isiklikult tutvuda tema kohta geenivaramus hoitavate andmetega ja saada neist koopia. Geenidoonoril ei ole õigust tutvuda enda sugupuuga. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul tuleneb geenidoonori õigus tutvuda tema enda andmetega IKÜM artiklist 15. Otsekohalduva EL määruse kordamine riigisiseses õiguses ei ole lubatud. Võimaluse tutvuda enda sugupuu andmetega peaks üldjuhul välistama avaliku teabe seadus (AvTS), kuna tegemist on teiste isikute isikuandmetega, millele tuleb seada juurdepääsupiirang. Samas mõõname, et sugupuu andmetega tutvumise piirang võib olla vajalik olukorras, kus sugupuusse kuuluvad isikud on juba surnud ning nende eraelu puutumatust ei ole võimalik enam riivata, kuid geenidoonoriks olemise fakti tuleb siiski kaitsta. Eelnevast tulenevalt palume lõikest kaks jätta välja esimene lause, mis näeb ette geenidoonori õiguse tutvuda enda andmetega.

¹ Eelnõude infosüsteemi toimiku number [25-0756](#).

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Katariina Kärsten 53888918
Katariina.Karsten@justdigi.ee
Anne Kruusement
Helen Uustalu
Joel Kook
Karin Maisvee
Mari Käbi
Moonika Kuusk
Raavo Palu